

Б.Н.ИНАМОВ, А.Р.БАБАЖАНОВ

**ЭКИН ЕР МАЙДОНЛАРИДАН УНУМЛИ
ФОЙДАЛАНИШДА ЕР ТУЗИШ
ЛОЙИХАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ**
(Навоий вилояти мисолида)

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ**

«ЎЗДАВЕРЛОЙИҲА» ДАВЛАТ ИЛМИЙ-ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИ

**ИНАМОВ БЕКЗОД НИЗАМОВИЧ,
БАБАЖАНОВ АЛЛАБЕРГАН РУЗИМОВИЧ**

**ЭКИН ЕР МАЙДОНЛАРИДАН УНУМЛИ
Фойдаланишда ер тузиш лойиҳаларини
ишлаб чиқиш**

МОНОГРАФИЯ

**“Lesson Press”
Тошкент – 2022**

УЎК: 349.42(575.1)

КБК: 65.32-5

Инамов Б.Н. ва бошқ.

Экин ер майдонларидан унумли фойдаланишда ер тузиш лойиҳаларини ишлаб чиқиш (Навий вилояти мисолида) / Монография. Б.Н.Инамов, А.Р.Бабажанов. Тошкент, “Lesson Press” МЧЖ нашриёти, 2022 й. – 102 б.

Ушбу монография Ўзбекистон Республикасининг Ер кодекси, «Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 июндаги ПФ-5742-сон «Қишлоқ хўжалигида ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармониға мувофиқ қабул қилинган «Қишлоқ хўжалигида ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш» номли концепцияси ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 28 январдаги «Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришининг 2020-2030 йилларға мўлжалланган стратегиясида белгиланган вазифаларни амалға ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-4575-сон Қарори ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 14 январдаги «Қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерларда мониторинг ишларини амалға ошириш, ерларни муҳофаза қилиш ва ер тузиш фаолиятини тартибға солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида»ги 22-сонли қарорларининг ижроси юзасидан тайёрланган.

Китобда экин ерларини фойдаланишға яроқсиз ҳолатға келишининг асосий сабаблари ва уларни олдини олиш ҳамда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришидан чиқиб кетган ерларни қайта муомалаға киритишининг ташикий-хўжалик механизмларини такомиллаштириш масалалари ёритилган. Шунингдек, унда ер ости гипс қатламларини инобатға олиб бундай майдонлардан унумли фойдаланишға имкон берувчи ер тузиш лойиҳаларини ишлаб чиқиш тавсия қилинган.

Монография қишлоқ хўжалиги, ер тузиш, кадастр ва ер мониторинги, тупроқшунослик, мелиорация соҳалари мутахассислари ҳамда, Олий таълим муассасаларининг бакалавр, магистр ҳамда илмий изланувчилар учун мўлжалланган.

Тақризчилар:

Парпиев Ғ.Т.

«Ўздаверлойиҳа» ДИЛИ Бош директори ўринбосари,
б.ф.д., к.и.х.

Нарбаев Ш.К.

«ТИҚХММИ» МТУ Ер ресурсларини бошқариш
факультети декани, и.ф.ф.д. (PhD), доц.

«Ўздаверлойиҳа» давлат илмий-лойиҳалаш институти Илмий-техник кенгашининг 2022 йил 05 октябрдаги 45-сон баённомаси билан тасдиқланган.

ISBN: 978-9943-8650-0-6

© “Lesson Press” МЧЖ нашриёти 2022 й.

© Б.Н.Инамов, А.Р.Бабажанов, 2022 й.

МУНДАРИЖА

КИРИШ	3
I БОБ. ЭКИН ЕРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ НАЗАРИЙ ВА УСЛУБИЙ МАСАЛАЛАРИ ҲАМДА ХОРИЖИЙ ТАЖРИБАЛАР	5
1.1-§. Республика экин ерларидан фойдаланиш динамикаси	5
1.2-§. Экин ерларидан фойдаланишга таъсир кўрсатувчи омиллар таҳлили ва хорижий тажрибалар	13
1.3-§. Экин ерларини кенгайтириш ва фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўллари	28
II БОБ. ЭКИН ЕРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ МУАММОЛАРИ ВА МОНИТОРИНГИ	34
2.1-§. Навоий вилоятининг ер фонди ва ундан фойдаланиш.....	34
2.2-§. Тадқиқот ҳудудида қишлоқ хўжалиги ерларидан фойдаланиш масалалари таҳлили	39
2.3-§. Экин ерларини фойдаланишдан чиқиб кетишининг асосий сабаблари ва уларнинг олдини олиш	46
III БОБ. ЕР ТУЗИШ ЛОЙИҲАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ	56
3.1-§. Экин ерларидан фойдаланишни ташкил этиш	56
3.2-§. Фойдаланишдан чиқиб кетган экин ер майдонларини ер тузиш лойиҳалари асосида фойдаланишга киритиш услубини такомиллаштириш	61
3.3-§. Ер ости гипс қатламларини инобатга олиб ер майдонларидан унумли фойдаланиш бўйича ер тузиш лойиҳаларини ишлаб чиқиш	74
ХУЛОСАЛАР	92
ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ	94

**ИНАМОВ БЕКЗОД НИЗАМОВИЧ,
БАБАЖАНОВ АЛЛАБЕРГАН РУЗИМОВИЧ**

**ЭКИН ЕР МАЙДОНЛАРИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШДА
ЕР ТУЗИШ ЛОЙИҲАЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ**
(Навоний вилояти мисолида)

МОНОГРАФИЯ

Босишга рухсат этилди 24.10.2022.
Бичими 60x84^{1/16}. Times New Roman
гарнитурда рақамли босма усулида чоп этилди.
Шартли босма табоғи 7. Нашр ҳисоб табоғи 7,1.
Адади 100 нусха. Буюртма № 26.10.
Tel: (99) 832 99 79; (99) 817 44 54

«IMPRESS MEDIYA» МСНҲ босмаҳонасида чоп этилди
Манзил: Тошкент ш., Қушбеги кўчаси, 6 уй.

ISBN: 978-9943-8650-0-6

9 789943 865006